

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C118 – LAN6**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 10 februari 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het dierenwelzijn in de varkenskweek	3
Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over alternatieven voor de Flanders Queen Mussel	6
Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de problemen met het project Flanders Queen Mussel	6
Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over fruitautomaten op school	
Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over fruitautomaten op school	13

■

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het dierenwelzijn in de varkenskweek

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Minister-president, de Europese dierenwelzijnsorganisatie Compassion in World Farming (CIWF) stelde onlangs dat de wet op het dierenwelzijn op grote schaal wordt overtreden in de varkensfokkerij. Het CIWF kwam tot die conclusie na undercoveronderzoek in 74 boerderijen in 6 landen, namelijk Nederland, Denemarken, Duitsland, Groot-Brittannië, Spanje en Hongarije.

De problematiek van het onverdoofd castreren van biggen is al langer bekend en maakte hier al meermaals het voorwerp uit van een parlementair debat. Het onderzoek van het CIWF toont bovendien aan dat de algemene levensomstandigheden van dieren in de varkenskweek ook op andere vlakken te wensen overlaat en vaak in strijd is met de Europese richtlijn van 2003. Zo blijkt uit het bewuste onderzoek dat het knippen – of ‘couperen’ – van de staart bij jonge biggen routinematig en massaal zou gebeuren. Bij negen op de tien varkens zou de staart geamputeerd zijn. In België gebeurde er geen undercoveronderzoek, maar volgens GAIA zou de toestand hier identiek zijn.

Knippen mag nochtans niet, tenzij een dierenarts een attest aflevert waarin staat dat andere oplossingen onhaalbaar zijn. Vraag is natuurlijk in welke mate en hoe goed die alternatieven dan werden onderzocht.

Het couperen van de staart gebeurt om het staartbijten te voorkomen. Het staartbijten is inherent aan de intensieve veeteelt, die gekenmerkt wordt door erbarmelijke omstandigheden voor de dieren. In plaats van het gevolg te bestrijden en de staarten te knippen, zouden we beter de levensomstandigheden voor de varkens verbeteren. Het is immers wetenschappelijk aangetoond dat een verrijking en vergroting van de leefomgeving het bijtgedrag gunstig kan beïnvloeden.

Minister-president, ik besef dat dierenwelzijn een federale bevoegdheid is, maar toch wens ik voor de aangehaalde problematiek ook vanuit Vlaanderen de nodige aandacht en actie te vragen. In uw beleidsnota hebt u zelf al gewezen op het belang van dierenwelzijn en hebt u zich geëngageerd om ook op Vlaams niveau de nodige inspanningen te leveren om het dierenwelzijn te verbeteren.

Bent u op de hoogte van de problematiek van het couperen van de staart in de varkenshouderij? Bestaan er concrete cijfers op Vlaams niveau met betrekking tot het couperen van biggenstaarten? Kunt u de bevindingen van het CIWF bevestigen of tegenspreken? In welke mate handhaaft het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) de Europese regelgeving ter zake? Voert ook de Vlaamse Administratie Landbouw en Visserij bepaalde controles uit? Is de problematiek al ter sprake gekomen op het Overlegcomité met de bevoegde federale minister? Zo ja, wat zijn de resultaten daarvan? Welke initiatieven werden er al genomen om het dierenwelzijn in de varkenskweek te verhogen? Welke maatregelen overweegt u te nemen?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Voorzitter, minister-president, collega's, wij zijn, net als iedereen in deze commissie, in het verleden altijd al bezorgd geweest om het dierenwelzijn. Er worden ook heel wat initiatieven genomen, zowel op Vlaams als op federaal niveau.

Bij dergelijke vragen waarschuw ik er wel altijd voor om geen sfeer te creëren waarbij we de dierenrechtenorganisaties achternalopen, hoewel ze op dit punt in principe geen ongelijk hebben. Ik blijf herhalen dat landbouw voor ons in eerste instantie een economische sector is.

Vorige week vrijdag hebben we met deze commissie een heel interessant werkbezoek gebracht aan het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO). Misschien moeten we in een later stadium eens debatteren over de huisvesting van ILVO, want er is daar sprake van toestanden die volgens mij niet kunnen. Aangezien ILVO toch deels wordt gesubsidieerd door de Vlaamse overheid, vind ik dat niet kunnen. Maar dat is een debat voor later.

Men heeft ons bij ILVO ook verteld dat er heel interessante onderzoeken worden gevoerd in verband met de huisvesting van varkens en dergelijke. Ik pleit ervoor om in heel dit dossier, net zoals in dat van de biggencastratie, niet te vervallen in een soort zwart-witverhaal.

De voorzitter: Minister-president, collega's, we hebben vorige week inderdaad een bijzonder interessant en leerrijk bezoek gebracht aan ILVO. Het is nuttig om hier te verwijzen naar het belangrijke onderzoek dat ILVO voert rond de problematiek van het dierenwelzijn. De mensen van ILVO zijn altijd bereid om de onderzoeksresultaten en zelfs de voorlopige resultaten ter beschikking te stellen van de leden van deze commissie. Indien u dat wenst, kunnen we daar met hen ook altijd een gesprek over voeren in de commissie.

Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, we kunnen later nog terugkomen op het onderzoek van ILVO, maar dierenwelzijn is sowieso een belangrijk element. Het is dan ook opgenomen in mijn beleidsnota.

U hebt waarschijnlijk ook het boek "Dieren eten" van Jonathan Safran Foer gelezen. Daaruit blijkt dat wij wat dierenwelzijn betreft in Europa toch zeer behoorlijk scoren in vergelijking met de Verenigde Staten. Dat wil niet zeggen dat we niet nog vooruitgang kunnen boeken. Maar het toont wel al aan dat wij al een hele weg hebben afgelegd.

Om ergere problemen als gevolg van staartbijten te voorkomen, worden staarten van biggen gedeeltelijk gecoupeerd. Staartbijten is een multifactorieel probleem. Dat wil zeggen dat één enkele, eenvoudige maatregel niet volstaat om het te verhelpen of te voorkomen. Er moet een reeks van maatregelen worden genomen. Bovendien is de afwezigheid van het probleem in één groep varkens geen garantie dat dit ook het geval zal zijn in een volgende groep, ook al blijven de huisvesting, het voeder en het management gelijk. Het couperen van de staarten moet gezien worden als een noodmaatregel om erger te voorkomen. Dat is heel belangrijk, ik kom er straks op terug. De problematiek is ons dus bekend en wij weten zeer goed dat wij rekening moeten houden met meerdere elementen.

Er zijn geen kwantitatieve gegevens beschikbaar, maar mijn diensten gaan er wel van uit dat op de meeste zeugenbedrijven de staarten worden gecoupeerd en dat de situatie bij ons niet verschilt van die in de andere EU-lidstaten. Het is niet nodig, mocht u zich daartoe geroepen voelen, om undercover te gaan.

De Europese en de Belgische wetgeving verbieden het staartcouperen niet. Er worden wel eisen gesteld aan de manier waarop gecoupeerd wordt: beneden de leeftijd van één week, zo niet onder verdoving. Bovendien mag het niet routinematig gebeuren. Dat wil zeggen dat eerst andere maatregelen moeten worden genomen en dat deze mogelijkheden binnen economische grenzen moeten zijn uitgeput vooraleer men tot couperen mag overgaan. In de praktijk wordt hiervoor een beroep gedaan op de bedrijfsdierenarts, die de varkenshouder adviseert over bezettingsdichtheid, stalklimaat, omgevingsverrijking, voeder en dergelijke. Als ondanks deze maatregelen het probleem van het staartbijten aanwezig blijft en de dierenarts van mening is dat de welzijnsgevolgen ervan erger zijn dan deze van het couperen, wordt couperen van de staarten bij de volgende groepen opportuun geacht.

De wetgeving is dus enkel te controleren door na te gaan welke niet succesvolle maatregelen zijn genomen en door een verklaring van de dierenarts ter zake te vragen. In de wetgeving is niet expliciet voorzien dat er een attest moet worden afgeleverd door de dierenarts. Het Agentschap voor Landbouw en Visserij (ALV) is bevoegd voor de controle op de rand-

voorwaarden in het gemeenschappelijk landbouwbeleid, de zogenaamde cross-compliance. De welzijnswetgeving voor varkens maakt deel uit van die randvoorwaarden, dat wil zeggen dat bij niet-naleving een deel van de rechtstreekse steun kan worden teruggevorderd.

Op het Overlegcomité worden regelmatig aangelegenheden inzake dierenwelzijn besproken. Er is tot nu toe geen specifieke focus gelegd op het probleem van het staartbijten. Indien de federale minister bevoegd voor Dierenwelzijn, het hiermee eens is, heb ik er geen enkel probleem mee om dit op het federale niveau te bespreken.

Vanuit de landbouwbegroting financier ik op dit moment een tweejarig demonstratieproject “Omgevingsverrijking bij varkens om bijtletsels te vermijden”, dat wordt uitgevoerd door het Kempisch Instituut voor Land- en Tuinbouwonderzoek (KILTO) te Geel. Dit project spitst zich toe op de problematiek van het staartbijten. Het wordt opgevolgd door de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling van het Departement Landbouw en Visserij. Bedoeling is de risicofactoren en mogelijke maatregelen in kaart te brengen en te demonstreren. Het project poogt de kennis te verhogen en te verspreiden en zo de varkenshouder beter in staat te stellen het probleem van staartbijten zo veel mogelijk te voorkomen.

Verder vormt dierenwelzijn een belangrijk onderzoeksthema bij het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), dat jullie vrijdag hebben bezocht, en worden door het Departement Landbouw en Visserij en ILVO regelmatig voorlichtingsactiviteiten over dierenwelzijn georganiseerd. Bovendien is er VLIF-tussenkost (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) van 20 percent voorzien voor nieuwe varkensstallen enkel op voorwaarde dat ze emissiearm zijn en dat er, in het geval van zeugenstallen, diervriendelijke groepshuisvesting wordt toegepast.

Mevrouw Robeyns, het belangrijkste is dat ik al een tweejarig demonstratieproject heb opgezet en het financier vanuit Landbouw, en dat ik op die manier toch ook dit probleem op een goede manier aanpak. Dit staat los van het feit dat de dierenarts hierin een zeer belangrijke rol speelt en van het feit dat daarop controles worden uitgevoerd.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Dank u, minister-president, voor uw duidelijke en uitgebreide antwoord. Het is niet mijn bedoeling hier een negatieve sfeer te creëren, maar ik denk dat iedereen ondertussen toch wel de dierenwelzijnsproblematiek mee op de agenda wil plaatsen. Wij moeten daarvoor de nodige aandacht opbrengen. Ik heb begrepen dat wij al een hele weg hebben afgelegd op het vlak van dierenwelzijn. Maar waar verbetering mogelijk is, moeten wij daar op een realistische manier naar streven. Ik ben het alleszins met u eens dat het couperen van de staart moet worden gezien als een noodmaatregel. Het is beter de oorzaak te bestrijden dan het gevolg.

Ik was niet op de hoogte van het proefproject. Dat is zeker de moeite. Voor het werkbezoek aan ILVO heb ik me jammer genoeg moeten verontschuldigen. Het is zeker nuttig dat er verder onderzoek gebeurt. Misschien kunnen we de mensen van ILVO hier eens uitnodigen.

Minister-president, misschien kan het nog worden aangekaart op federaal niveau. Ik verwacht dat we in Vlaanderen vooruitstrevend blijven werken en het proberen beter te doen dan de anderen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over alternatieven voor de Flanders Queen Mussel

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de problemen met het project Flanders Queen Mussel

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Minister-president, blijkbaar hebben we ons vastgebeten in de Stichting voor Duurzame Visserijontwikkeling (SDVO). We hebben de stichting ook al op bezoek gekregen. Het heeft wat tijd gevraagd om antwoorden te krijgen op pertinente vragen. Het verhaal is nog niet ten einde.

Ook in de vorige legislatuur hebben we – onder anderen mevrouw Dua – gesproken over het proefproject rond de kweek van hangmosselen. SDVO investeerde aanzienlijke bedragen in onder meer de bouw van mosselkooien en van een installatie voor de verwerking van de mosselen. De bedoeling was om dit op de markt te brengen. Juist daarover is heel wat controverse en discussie ontstaan. Volgens mij en vele andere mensen kan het niet de bedoeling zijn van de stichting om zich te begeven op de commerciële markt. Op die manier wordt aan concurrentievervalsing gedaan. De Vlaamse overheid subsidieerde SDVO enkel projectmatig. Het grootste deel gebeurde via een fonds. Ik realiseer me dat een deel van dit verhaal zich afspeelt op het federale niveau. Maar goed, als ik goed ben ingelicht, heeft de Vlaamse overheid dit project mee ondersteund.

In eerste instantie leek dit een succes te worden, maar het probleem was: hoe kan de stichting zich bewegen op de commerciële markt? Nu blijkt dat het hele project uit elkaar dreigt te spatten als een zeepbel. Men heeft naar een vzw moeten zoeken om zich te begeven op de commerciële markt. Als ik goed ben ingelicht, is de hele zaak zelfs op de fles gegaan. Nu lonkt men uiteraard naar de overheid – dat is altijd de gemakkelijkste oplossing – om eventuele alternatieven – lees: financiële middelen – te krijgen om dit project voort te zetten.

Minister-president, kunt u mij zeggen hoeveel dit project in totaal uiteindelijk heeft gekost? Misschien kan ik dat ook in het jaarverslag van de stichting vinden. Wat was de participatie van de Vlaamse overheid in dit project? Hoe reageert u op de vraag van de vzw die het mosselproject heeft uitgebaat om samen naar alternatieven te zoeken?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Aan onze Vlaamse kust zijn er twee initiatieven die zich bezighouden met de commerciële kweek van mosselen in open zee: SDVO, met de Flanders Queen Mussel, en het privébedrijf Reynaert-Versluys, dat de Belgicamossel op de markt brengt. SDVO is in 2004 gestart met enkele projecten waaronder het project offshore hangmosselcultuur, gesteund door de Vlaamse overheid en de EU. Het werd ook gespijsd met middelen uit het Zeevissersfonds, dat bijdrages ontvangt van de reders. Het project werd officieel afgerond in 2009, en op dat moment heeft men vastgesteld dat het project biologisch en economisch haalbaar was, zodat men kon overgaan tot de oogst en de uitbating van de Flanders Queen Mussel.

Van meet af aan werd de opmerking gemaakt dat het onderzoeksproject overbodig was, omdat er al jaren daarvoor, voor de oprichting van SDVO, onderzoek werd gedaan door een privé-initiatiefnemer in samenwerking het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) in Oostende. Daarvoor was er ook een bescheiden Europese en Vlaamse subsidie uitbetaald. Sinds 2004 is er veel geld gepompt in het SDVO-project. Voor wat men dan een onderzoeksproject noemt, heeft men onder andere 100 kooien aangemaakt. Er werd ook een

dure Nederlandse multicat gehuurd. De ‘mosselboot’ noemde men die. Er werd een gloednieuwe mosselverwerkingsinstallatie gebouwd in Nieuwpoort, voor 800.000 euro, terwijl er eigenlijk in Oostende een installatie voorhanden was waar dat verwerkingsproces kon gebeuren.

Aangezien SDVO zelf niet kon instaan voor de volledige uitbating, werd die op 31 juli 2009, niet zo lang geleden, overgedragen aan de Vlaamse Schelpdier- en Viscoöperatie (VSVC), een vennootschap van reders, of beter: van enkele reders. Dat was ook een van de klachten in de sector. Niet alle reders werden blijkbaar toegelaten. Eergisteren hebben we in de pers vernomen dat het water hun aan de lippen staat. We horen dat de verwerking van de Flanders Queen Mussel en de commerciële uitbating ervan te duur zijn. Vreemd, want nog geen jaar geleden werd vastgesteld dat het commercieel haalbaar was.

De voorzitter van de VSVC verklaart nu dat hij kijkt naar de Vlaamse overheid om samen te zoeken naar een oplossing. Ook probeert SDVO via de VSVC middelen los te krijgen voor een nieuw onderzoeksproject, nu naar mosselcultuur met lijnen in plaats van boeien of pontons. Ook hiervan zeggen specialisten dat alle knowhow al voorhanden is. In het buitenland wordt deze techniek al jaren toegepast. Echt een onderzoeksproject, met weer eens overheidsgeld, is niet nodig.

Het onderzoek naar alternatieve vormen van aquacultuur is zeker een goede zaak, minister-president. De middelen worden dan wel weggehaald bij de echte vissers, zeg maar, de harde sector. Die hebben nochtans behoefte aan substantiële investeringssteun, met name om op een rendabele manier over te stappen naar de duurzame visserij.

Minister-president, bent u op de hoogte van de problemen met de Flanders Queen Mussel en bij de VSVC? Wat is de stand van zaken in dit dossier? In welke mate is de Vlaamse overheid betrokken bij het project? Hoeveel Vlaamse en Europese middelen werden door de jaren heen in het project geïnvesteerd? Welke middelen zijn uit het zeevissersfonds gekomen? Is er een financiële of andere samenwerking met het privébedrijf Reynaert-Versluys, het tweede project in de hangmosselcultuur?

Nadat we eergisteren het bericht ontvingen dat de coöperatieve er wil mee stoppen, rijzen nu weer nieuwe vragen. Misschien kunt u daar wel op antwoorden, anders verneem ik uw antwoord later schriftelijk, minister-president. Hoe is de structuur van die coöperatieve VSVC precies opgebouwd? Hoe komt het dat daar niet alle reders in kunnen participeren? Als SDVO het project op korte termijn opdoekt en eventuele activa verkoopt – met de steun zijn immers kooien gemaakt – bestaan er dan mogelijkheden voor de Vlaamse of Europese overheden om de verleende financiële steun volledig of gedeeltelijk terug te vorderen?

Dan heb ik nog een heikel punt, ik verwacht hieromtrent zeker niet onmiddellijk een antwoord. Verschillende actoren hebben door de jaren heen – al dan niet terecht – beschuldigingen geuit aan het adres van de stichting SDVO. De klachten waren dat er niet echt zuinig werd omgesprongen met overheidsgeld, en dat er belangenvermenging zou zijn wat de afgesloten contracten en bestellingen betreft. Ik vraag me af of die beschuldigingen zijn onderzocht door de subsidiërende overheden. Hebt u daar zicht op?

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Voorzitter, minister-president, dames en heren, ik sluit me aan bij de voorgaande sprekers. Dit gebeurt zowat in mijn achtertuin, of ‘achterzee’. Ik volg dit dan ook met de nodige aandacht in de media. Hier is duidelijk een en ander verkeerd gelopen. De eerste resultaten waren misschien wel zeer positief, maar nu blijkt het toch economisch totaal niet rendabel te zijn.

De kooien zouden te diep in zee zitten. Door de stroming komen ze los, met alle gevolgen van dien. Door allerhande beschermingsmaatregelen en de Habitatrichtlijn mag men dichter landinwaarts geen kooien plaatsen. De zee is nog altijd een federale bevoegdheid. Volgens

mij is het absoluut noodzakelijk om het dossier eens van zeer dichtbij te bekijken. De Vlaamse overheid is slechts betrokken partij, de federale overheid heeft ingestaan voor vergunningen en financiering. Men moet het dossier eens uitspitten tot op de bodem.

Er doen allerlei geruchten de ronde. De financiering, financiële participatie en subsidiëring vanuit Vlaanderen, de federale overheid en Europa is niet echt doorzichtig. Op verschillende tijdstippen werden zeer onverantwoorde uitgaven gedaan. De financiering daarvan kan absoluut niet. Vlaanderen en België staan nochtans bekend voor hun doorzichtig en degelijk bestuur. Er zijn blijkbaar zelfs mensen met de noorderzon verdwenen die meer uitleg zouden kunnen geven.

Minister-president, kunt u samen met de federale regering dit dossier uitspitten? Kunt u nagaan of er geen middelen in de verkeerde handen terechtgekomen zijn? Is er een doorzichtige financiële structuur? Ik denk van niet. Ik hoor van niet. Kunt u nagaan of die middelen worden gerecupereerd?

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, ik was een beetje laat door de slechte weersomstandigheden, mijn excuses als ik gegevens of vragen herhaal.

Bij de lancering van de Flanders Queen Mussel tweeënhalve jaar geleden was het de ambitie om daar 9000 ton mosselen te kweken met 1400 mosselkooien. Daar is niets mis mee, ware het niet dat het hele project nu op een sisser is uitgelopen.

SDVO wilde met dit mosselproject een aanzet geven voor de commerciële kweek van schelpdieren aan de Belgische kust om zo de rendabiliteit van de visserijsector te verbeteren. Met dat principe kunnen we natuurlijk wel instemmen. Met de kweek van die hangmosselen trad SDVO in concurrentie met een bestaand privébedrijf. Volgens de jaarverslagen van SDVO zou 1,6 miljoen euro geïnvesteerd zijn in het mosselavontuur, maar dat bedrag blijkt ondertussen al veel hoger te liggen en werd geïnvesteerd in het beconcurreren van een bestaand privé-initiatief. Gelet op het feit dat SDVO in de jaarrekening van 2008 een gecumuleerd verlies heeft van bijna 2,5 miljoen euro, kunnen we via extrapolatie stellen dat SDVO tussen 2004 en 2010 ongeveer 17 miljoen euro belastinggeld moet hebben ontvangen en over de balk hebben gegooid voor allerhande projecten.

Aangezien SDVO statutair gezien en ook volgens de Europese regelgeving geen commerciële activiteiten mocht en mag uitvoeren, werd de cvba Schelpdier en Vis opgericht waarbij de voorzitter en de secretaris van SDVO tegelijk ook voorzitter en bestuurder werden van de cvba. Zoals hier al gezegd, bestond er van in het begin een zweem van belangenvermenging in dit dossier. De cvba is dan 6 maanden later in vereffening gegaan, zonder neerlegging van jaarrekeningen. Niemand kan dan ook objectief meten wat er precies met de opbrengst van de mosselverkoop van 2008 is gebeurd en hoe veel miljoenen euro's doorgesluisd zijn van SDVO naar die vennootschap. Ik heb nog een hele reeks bijkomende opmerkingen omtrent de opvolger van de cvba Schelpdier en Vis, maar ik zal me beperken tot mijn vragen.

Wat zal SDVO doen met de Musselboot I, de mosselverwerkingsmachine en de kooien? Hoeveel zal het kosten om het zeegebied in zijn oorspronkelijke staat te herstellen? Wij hebben nog geen zicht op het prijskaartje. Waar is de studie naar de haalbaarheid van het duurzame kweken van schelpdieren via aquacultuur en het in kaart brengen van de gebieden voor deze kweek naartoe? Bestaat deze studie wel? Zo ja, dan zouden we ze graag inkijken. Tot slot, de Vlaamse Regering was perfect op de hoogte van het reilen en zeilen binnen SDVO, en zou dus in principe steeds hebben kunnen ingrijpen. Waarom is dat eigenlijk niet gebeurd? Waarom is dat niet veel vroeger gebeurd?

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Voorzitter, minister-president, ik wil hier nog iets aan toevoegen. In de eerste plaats, als die mosselkweek nu wordt stilgelegd, zijn daar mosselen bij die half

volgroeid zijn. Kunnen die worden verkocht aan het bedrijf Reynaert-Versluys? Dat is een dringende zaak. Men spreekt alleen over de verkoop van de boot. Ik heb uit goede bron vernomen dat men bezig is met het bovenhalen van de kooien, de stopzetting is voor nu onmiddellijk. Heeft men daar al de hoogdringendheid ingeroepen om bijvoorbeeld een curator aan te stellen? Kan die persoon aan Reynaert-Versluys vragen om de zaak heel snel over te nemen in plaats van de mosselooft te vernietigen?

Hoe zit het met het personeel? Had de Vlaamse Gemeenschap daar personeel aangesteld? Is er personeel van de Vlaamse Gemeenschap bezig met dat bedrijfje? Wat gebeurt er met dat personeel?

De voorzitter: Collega's, dit kwam hier al ontzettend vaak aan bod, ook nog eind van vorige legislatuur. We hebben vragen om uitleg gehad, interpellaties en een hoorzitting met SDVO. We kregen verslagen binnen. We hebben daaruit geleerd dat de subsidies grotendeels federaal zijn en slechts een erg beperkt gedeelte Vlaams. Dat zijn de projectsubsidies. Die zijn definitief achter de rug.

Ik wil dit onderwerp niet meer elke maand opnieuw bespreken in deze commissie. Er waren nu pertinente vragen van de twee vraagstellers, daarom werden de vragen om uitleg nog toegestaan. Maar we mogen dit hoofdstuk met de antwoorden van de minister-president vandaag wel afsluiten. Dat neemt niet weg dat er nog vragen kunnen overblijven, die kunnen op een ander niveau worden gesteld.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, hoe kan een privébedrijf dat in dezelfde sector actief is, goede zaken doen terwijl een bedrijf gesubsidieerd door de overheid overkop gaat? Dat boeit mij. Hebt u daar een mening over? Ik weet dat ik het nogal schematisch voorstel.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, dames en heren, dit heeft al uitgebreid de media gehaald, dus ben ik heel blij om deze vragen te kunnen beantwoorden, en nog eens een aantal zaken helder te stellen. Misschien heeft niet iedereen de vorige debatten en de hoorzitting met SDVO van nabij gevolgd.

SDVO is een vzw die gefinancierd wordt met federale middelen uit het Zeevissersfonds, en dat is een fonds voor bestaanszekerheid. Het gaat om federale middelen, en het is dan ook de federale overheid die belast is met het algemeen toezicht op de werking van de vzw en de besteding van de middelen.

Mijnheer Vereeck, ik heb op 18 september 2009 een brief geschreven aan federaal minister Milquet om tekst en uitleg te vragen. Ik heb op informele wijze vernomen dat zij er nu aan denkt om een regeringscommissaris te sturen naar SDVO. Ik ga ervan uit dat de bevoegde minister de nodige initiatieven neemt zodat u mij deze vragen niet meer hoeft te stellen. Dat moet allemaal worden uitgeklaard en gecommuniceerd. Wat niet correct is verlopen, moet worden aangepakt.

De Vlaamse Overheid is niet betrokken in de structuren en bij de werking van SDVO. Vanuit het Europees Visserijfonds (EVF) en het Vlaams Financieringsinstrument voor Visserij- en Aquicultuur (FIVA) werken wij alleen projectmatig samen met SDVO. Vanuit het lopende EVF-programma is nog geen enkel project van SDVO betoelaagd.

De activiteiten van SDVO met betrekking tot de mosselen bestaan uit twee delen. Het proefproject mosselweek heeft gelopen van 1 maart 2006 tot en met 31 mei 2008. Ik heb hier nog de documentjes bij van de lancering van het project, dat gebeurde in aanwezigheid van de federale ministers. Bedoeling was na te gaan of de mosselweek een mogelijkheid is voor onze kust, en of er op die manier enerzijds invulling kan worden gegeven aan een reële vraag naar mosselen en anderzijds of dit geen alternatief kan zijn voor de nood aan reconversie voor een deel onze boomkorvloot. Dit onder meer omdat er omtrent onze boomkorvloot vanuit duurzaamheid vragen worden gesteld. Daar hebben we het hier ook al verschillende keren

over gehad. In die zin was het opzet zeker goed en om die reden heeft de Vlaamse Regering ook een Vlaamse cofinanciering goedgekeurd.

Het wetenschappelijke rapport is opgemaakt door het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) en het vermeldt als algemene conclusie: “De toegepaste techniek voor het kweken van mosselen is biologisch haalbaar, alhoewel er duidelijke en moeilijk te verklaren verschillen zijn tussen de drie onderzochte gebieden. Het zou interessant zijn om een uitgebreide monitoring van het plankton uit te voeren zodat meer kennis omtrent de hoeveelheid mossellarven in het water en de hoeveelheid fytoplankton kan verzameld worden.”

In de financiering waarover toen is beslist, is zowel door het Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij (FIOV) als door het FIVA 519.826,35 euro uitgetrokken. De eigen inbreng van SDVO was welgeteld 836.045,77 euro. Wij hebben in dit project dertien kooien betoelaagd, dit alleen ten belope van de verhouding tussen de looptijd van het proefproject en de normale afschrijftijd van de kooien. Het proefproject is definitief afgelopen eind mei 2008. Globaal is mijn conclusie dat het proefproject inhoudelijk te verantwoorden was. Ik zal nu bekijken of wij juridische argumenten hebben om de steun van 519.826,35 euro terug te vorderen.

Ik kom nu tot het commerciële project SDVO. SDVO is er blijkbaar van uitgegaan dat de mosselkweek biologisch en economisch een succesverhaal zou worden, en het heeft met eigen middelen het proefproject snel en stelselmatig uitgebouwd. De Vlaamse overheid is daar noch inhoudelijk noch financieel verder bij betrokken geweest. Wij beschikken derhalve ook niet over concrete gegevens over dit deel – veruit het grootste – van het mosselproject van SDVO. Uit hun publicaties kunnen wij wel opmaken dat er uiteindelijk een honderdtal kooien werden uitgezet, en dat er in de vismijn van Nieuwpoort een verwerkingseenheid werd gebouwd. Gegevens over de kosten hebben wij niet ter beschikking.

Na afloop van het proefproject is SDVO zelf ook de geogste mosselen gaan commercialiseren. Reynaert-Versluys, een privébedrijf, heeft bij de Europese Commissie klacht ingediend tegen SDVO wegens het voeren van oneerlijke concurrentie, met als argument dat SDVO gefinancierd wordt via federale overheidsmiddelen. Die klacht loopt nog. Om tegemoet te komen aan de klacht, is een nieuwe coöperatie opgericht: de Vlaamse Schelpdieren Viscoöperatie, met een drietal reders als coöperanten. Het was de bedoeling om alle mosselactiviteiten over te dragen aan die coöperatie.

Mijnheer Vandaele, men heeft die vzw opgericht om de klacht van Europa te ‘court-circueren’. Men kan inderdaad de vraag stellen over de openstelling voor andere leden, maar men kan nu eenmaal een vzw oprichten met de partijen waarvan men denkt dat die daarvoor geroepen zijn.

Wat is de actuele toestand? Nog altijd vanuit de optiek dat een biologisch en economisch haalbare mosselkweek een welgekomen differentiatie zou zijn voor onze visserijactiviteiten, blijven wij deze problematiek van zeer nabij volgen. In dat verband is er op mijn kabinet recent een gesprek geweest met de voorzitter van de coöperatie en de burgemeester van Nieuwpoort. Daaruit is het volgende gebleken. Ten eerste: de coöperatie heeft sinds kort niets meer te maken met het mosselproject van SDVO, en blijkbaar is SDVO van plan om alles wat betrekking heeft met de mosselkweek, af te bouwen. Ten tweede: Nieuwpoort wenst zich als visserijhaven te profileren in een paar nicheproducten en verwijst daarbij naar onder andere garnalen, maar ook, gezien de aanwezige installatie in de vismijn, naar mosselen. Ten derde: de reders verenigd in de coöperatie blijven geloven in de mogelijkheden van mosselkweek zoals in het rapport van ILVO wordt aangegeven, maar vinden de aanpak van SDVO economisch niet haalbaar. Als men economisch niet wil valoriseren, laat men dat best over aan de privésector. Het is altijd heel delicaat om als niet-privépartner zulke initiatieven te nemen. De reders wensen niet te werken met kooien, maar wel met touwen. Ook Reynaert-Versluys heeft een gesprek gevraagd, maar dat heeft nog niet kunnen plaatsvinden.

Als privébedrijven hun visie en een aantal zaken willen ontwikkelen in het kader van de mosselkweek, is dat op zich toe te juichen. Maar als men ons vraagt in welke mate dat kan genieten van steun, zullen we dat met heel veel zorg en met duidelijke beoordelingsparameters bekijken. In eerste instantie moet het wel van de private bedrijven komen, en moet het allemaal goed in elkaar steken.

De Vlaamse overheid zoekt dus niet met SDVO naar alternatieven. Er is daartoe ook geen enkele vraag gesteld.

Voorzitter, met mijn schrijven van een hele tijd geleden en door het feit dat minister Milquet acties zal ondernemen en een regeringscommissaris zal sturen, kan er in dit dossier duidelijkheid komen. Het mosselproject is gelopen zoals het gelopen is. Wij hebben het proefproject ondersteund. We onderzoeken nu in welke mate wij juridische argumenten hebben om onze bijdrage terug te vorderen. Als de coöperatie meent dat er toch nog enige commerciële activiteiten kunnen worden ontwikkeld, zal men dat, hopelijk samen met Nieuwpoort, op een goede manier moeten bekijken. Als er dan een dossier wordt ingediend met een steunaanvraag, zullen we dat met de nodige voorzichtigheid en zorg bekijken.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ik begrijp dat dit voor een groot stuk federale materie is. Blijkbaar neemt men het dossier nu ook serieus op federaal niveau. Men is van plan om een regeringscommissaris te sturen. Er is echter nog een andere beerput die moet worden opengetrokken, namelijk die van het Zeevisserijfonds, waarover ook heel wat geruchten de ronde doen, rechtstreeks gelinkt aan de werking en de financiering van de stichting. De beste oplossing is volgens mij om de hele stichting op te doeken, omdat heel wat onderzoek naar aquacultuur en dergelijke sowieso al door het ILVO wordt gedaan. Ik heb er in het verleden al op gewezen dat daar overlappend werk gebeurt.

Minister, uw antwoord bevestigt de geruchten die al maanden de ronde doen, dat daar van alles en nog wat gebeurd is dat het daglicht niet mag zien. Dat is een discussie voor later. Voorzitter, ik begrijp dat u zegt dat we niet elke maand op dit dossier moeten terugkomen, zeker gezien de antwoorden die de minister-president nu heeft gegeven, maar er is mij ook al gemeld dat er met gelden die de stichting heeft ontvangen, bepaalde beleggingen zijn gebeurd die faliekant zijn afgelopen. Dat dossier is volgens mij dus nog verre van afgelopen.

Ik heb een bijkomende vraag. Misschien heb ik het niet goed begrepen. Ik heb de documentatie niet bij die wij hebben gekregen bij de voorstelling van de stichting hier in de commissie. U zegt dat de Vlaamse overheid op geen enkele manier betrokken is bij de interne structuur van de stichting. Maar als ik het goed voorheb, zetelde er toch iemand namens de Vlaamse overheid in de raad van bestuur of de raad van beheer. Dan is de vraag natuurlijk relevant: waarom is de Vlaamse overheid altijd blijven meestappen in dit project? Waarom heeft men niet tijdig aan de alarmbel getrokken? U zei dat u enkel het proefproject hebt ondersteund. Maar in die 3 jaar moet er toch bij de vertegenwoordiger van de Vlaamse overheid een belletje gerinkeld hebben? Want ik veronderstel dat die vertegenwoordiger in de raad van bestuur of beheer inzicht heeft in de financiële transacties van de stichting en op hoe het Vlaamse subsidiegeld effectief of efficiënt wordt besteed.

Ten slotte, het is een goede zaak dat u onderzoekt of er juridische argumenten zijn om het geld te recuperen. Het gaat tenslotte toch om meer dan 500.000 euro.

Voorzitter, wanneer er nog eens een project wordt ingediend, moeten wij met de nodige zorg bekijken of wij daar nog Vlaams belastinggeld tegenaan moeten gooien.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister-president, dank u voor uw uitleg. Wij weten dat u het enkel over het Vlaamse deel kon hebben. Helaas, zou ik zeggen, is er nog een grote federale impact.

Mijnheer Vereeck, u had het over een gecumuleerd verlies in 2008 van 3.180.477 euro. Ik weet niet of u dat cijfer hebt genoemd, maar dat is het juiste cijfer.

Mijnheer Sintobin, wat die beleggingen betreft: als we een jaartje eerder kijken, naar de cijfers van 2007, zien we dat er in dat jaar een belegging was ten belope van 3.722.848 euro. Dat is niet min. Daarnaast was er 1.018.059 euro aan liquide middelen. Het zou wel eens kunnen dat daar ook iets is misgelopen.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister-president, ik begrijp dat de belangrijkste impact federaal is, en dat de Vlaamse Regering nooit financieel heeft geparticipeerd in welk project ook, ook niet in die coöperatieve – behalve dan met de projectsubsidies, uiteraard. De reden waarom die link altijd terug naar boven komt, is dat conform de verklaring van de Vlaamse Regering er staat: “De Belgische autoriteiten moeten, conform Europese verordening 659/1999, jaarlijks verslagen neerleggen betreffende steunregelingen. SDVO geniet via de steunmaatregel N 274/2003 Europese steun” – en dan komt het – “terwijl de Vlaamse administratie voor de administratieve verwerking van deze rapporten instaat.” Ik weet dat het een hele dunne lijn is, maar het is natuurlijk wel zo dat wij via de Vlaamse administratie perfect op de hoogte waren van wat daar allemaal gebeurde en eventueel misliep. Daardoor blijft dit dossier naar boven komen.

Bij de voorganger van de huidige coöperatieve had de Stichting voor Duurzame Visserijontwikkeling (SDVO) één aandeel. In die zin waren we zo niet betrokken dan toch wel onrechtstreeks op de hoogte.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Dank u, minister-president, voor uw antwoord. Gewoon al het feit dat uw federale collega Milquet overweegt, of een beslissing heeft genomen, om een regeringscommissaris te sturen, lijkt te bevestigen dat mijn vermoedens en die van een aantal collega's zeker niet onterecht zijn. Wij moeten hier vandaag niet zeer zwaar op doorgaan, maar het moet tot op de bodem worden uitgespit. Indien daar zaken zijn gebeurd die niet mochten gebeuren, moet via bepaalde kanalen worden bekeken hoe de middelen zo veel mogelijk kunnen worden teruggevorderd. Het lijkt er toch op dat daar een aantal zaken zijn gebeurd die niet mochten gebeuren. Het gaat over beleggingen en een aantal andere zaken. Wij moeten onze belangen veiligstellen en met uw federale collega bekijken hoe wij zo veel mogelijk middelen kunnen recupereren. Dergelijke feiten kunnen niet door de beugel.

De heer Wilfried Vandaele: Het is wel in uw achtertuin gebeurd. U had dat beter in de gaten moeten houden.

De heer Jan Verfaillie: Ik had daar geen zicht op.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, ik sluit mij volledig aan bij de bezorgdheid van de collega's en bij de opklaring van het een en ander. Ik heb de nodige acties ondernomen met het schrijven van die brief. Minister Milquet heeft het nog niet beslist, maar zij denkt eraan om een regeringscommissaris te sturen. Misschien kunnen jullie collega's op het federale niveau aan mevrouw Milquet, gezien haar bevoegdheden, de nodige vragen stellen.

Mijnheer Sintobin, ik heb het nog even laten natrekken: wij hebben in de raad van bestuur geen vertegenwoordiger vanuit de Vlaamse overheid. Mevrouw Cathy Plasman zetelt daarin. Misschien denkt u aan haar, maar zij vertegenwoordigt de federale Raad voor het Bedrijfsleven. Wij hebben als Vlaamse overheid dus geen vertegenwoordiger in de raad van bestuur. Dat wil niet zeggen dat daarin geen mensen vanuit een andere hoedanigheid kunnen zijn opgenomen.

Met deze toelichting en met – ik ga daar toch van uit – de acties die op het federale niveau zullen gebeuren, komen hier de nodige opheldering en bijsturing.

Mijnheer Vereeck, wij hebben in mei 2008, bij de start van het proefproject, vanuit de bezorgdheid dat onze visserij zich zou kunnen richten op de mosselkweek, het proefproject ondersteund. Dat is toen met recht en reden gebeurd. Het is op een bepaald moment mogelijk niet gelopen zoals het had moeten lopen. Ik kan alleen maar de verantwoordelijkheid nemen die ik kan nemen en de anderen, die wel die verantwoordelijkheid hebben, erop wijzen dat zij de nodige acties moeten ondernemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over fruitautomaten op school

Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over fruitautomaten op school

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Minister-president, een van de doelstellingen van het Vlaams actieplan ‘Voeding en Beweging’, dat wij hier hebben goedgekeurd, was om een stijging te bewerkstelligen van het gebruik van fruit van 5 naar 15 percent. Men stelde vast dat dit bij jongeren nogal moeilijk loopt. Ik heb het voorrecht gehad om, toen ik minister was, samen met u de campagne ‘Fruit op school’ op te zetten. Ik verneem dat dit een groot succes is. De Europese middelen die we daarvoor hebben binnengerijfd, werpen samen met uw engagement en dat van het kabinet Welzijn destijds, hun vruchten af. Dat is heel positief.

De maatschappij staat niet stil. Ik verwijs graag naar de schriftelijke vraag van de heer Callens over de melkautomaten. Ik las hoe die worden gefinancierd. Het deed mij denken aan mijn schooltijd, en dat is toch al heel lang geleden. Toen kregen wij flesjes melk. Ondertussen zijn dat melkautomaten geworden.

Voor het fruit ging het net zo. Wij kregen zakken met twee kilo fruit waar we dan de hele maand mochten van snoepen. Nu zijn er ook fruitautomaten op de markt. In Sint-Truiden zijn er vier fruitautomaten geïnstalleerd in de scholen. De eerste resultaten zijn er en ze zijn positief. Zeker in de secundaire scholen eten de jonge mensen graag fruit wanneer zij dat willen. Het probleem blijft het rendement. Een school is maar 220 van de 365 dagen open. De automaten kosten veel in aankoop, ofwel kan men ze leasen. Het gevolg is dat het vrij duur is.

De fruitsector draagt zoals alle landbouwsectoren heel wat geld af aan het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM), dat de voorbije jaren ook de campagne ‘All Day Long’ heeft gevoerd. Op de nieuwjaarsreceptie van het Proefcentrum Fruitteelt (pcfruit) en Studiekring Guvelingen enkele weken geleden heb ik begrepen dat die campagne vernieuwd wordt.

Voor de melkautomaten is het de bedoeling dat u samen met het VLAM 111 toestellen gaat installeren in Vlaamse scholen. Is er een mogelijkheid om ook de fruitautomaten verder mee te ondersteunen? Het is iets gelijkaardigs. Het is iets nieuws. De middelen zijn er misschien bij het VLAM. Het kan een heroriëntering zijn van middelen. Kunnen we nog extra Europese subsidies binnenhalen of kan een deel van het binnengehaalde Europese pakket herbestemd worden voor de fruitautomaten?

Ik geef toe dat we samen pas vorig jaar zijn gestart met het fruitproject. Na 2 of 3 jaar moet men dat durven te evalueren. De schoolfruitautomaat is in elk geval heel aanlokkelijk. Het is mijn droom dat er naast die automaten van frisdranken, zeker in secundaire scholen, ook fruitautomaten komen. Wie weet, minister-president, is er op termijn ook iets mogelijk voor groenten, meer bepaald soep. Veel scholen nemen al initiatieven om soep te promoten.

Minister-president, kunt u dat ondersteunen? Ziet u een opening bij de Europese financiering? Zijn er mogelijkheden om dat een aanvang te laten nemen bij het VLAM? Het moet misschien eens worden onderzocht, naar analogie met de melkautomaten. Op het ogenblik dat we het aanbieden en het financieel wat lichter is, zal er meer vraag zijn. Nu zijn het proefprojecten. Als je bezig bent met gezonde voeding, is ook het departement Welzijn betrokken, net als het departement Onderwijs. Vorig hebben we dat samen kunnen doen: Landbouw en Welzijn. Is dit iets dat samen kan worden gedaan, met Welzijn en Onderwijs? Of is het zoals bij de melkautomaten dat het enkel vanuit Landbouw wordt ondersteund en gefinancierd?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Minister-president, mevrouw Heeren heeft het uitgebreid en goed geschetst. Gezondheid en gezonde voeding nemen in onze maatschappij aan belang toe. Steeds meer mensen raken daarvan overtuigd. Dat is een positieve evolutie, die we als overheid moeten blijven stimuleren. Groenten en fruit zijn een belangrijk onderdeel van gezonde voeding.

Een van de initiatieven die we als overheid nemen om de consumptie van fruit te stimuleren bij onze schoolgaande jeugd, is het project 'Tutti Frutti'. Dit initiatief, gefinancierd door Europa en Vlaanderen, zorgt ervoor dat kinderen in onze Vlaamse scholen één keer per week, op een vast moment, een vaste dag, een stuk fruit kunnen krijgen. Die schoolfruitcampagne is zinvol en lovenswaardig en verdient onze ondersteuning. De beperking is dat we gebonden zijn aan een vast moment waarop men het stuk fruit moet gebruiken.

In die zin, minister-president, vormen de fruitautomaten waarmee men ongeveer een jaar geleden in de scholen in Sint-Truiden gestart is, een mooie aanvulling. De leerlingen kunnen zelf een stuk fruit kiezen en kopen wanneer zij zin hebben. Uit eerste cijfers blijkt dat de schoolgaande jeugd daar effectief gebruik van maakt.

Met die automaten, minister-president, stimuleren wij niet alleen gezonde voeding bij onze schoolgaande jeugd, maar zorgen we bovendien voor consumptie en promotie van fruit uit eigen streek. Zoals mevrouw Heeren heeft gezegd, is het probleem de financiering van deze automaten. Voor de leverancier is het moeilijk om die rendabel te maken. Voor de scholen is de aankoop te duur. De hoge kostprijs voor huur of lease van de machine zorgt ervoor dat het fruit uit de automaat niet goedkoop is en dreigt er ook voor te zorgen dat die automaten uit de scholen verdwijnen. Ik heb gewezen op het nut van het initiatief als een zinvolle aanvulling op het bestaande project. Dat zou bijzonder jammer zijn als dit lovenswaardige initiatief zou verdwijnen.

Minister-president, ik verwijs naar het project van de melkautomaten, dat ondersteund wordt door het VLAM. Het VLAM koopt de automaten aan en verhuurt ze door aan de scholen. Ik dacht dat het project van de fruitautomaten daarop gebaseerd was, maar ik kan me vergissen. Hoe dan ook lijkt het me zinvol om samen te werken of te overleggen met het VLAM om op een structurele manier het voortbestaan van de schoolfruitautomaten te verzekeren.

Minister-president, ik veronderstel dat u op de hoogte bent van het bestaan van deze fruitautomaten. Bent u op de hoogte van de financiële knelpunten? Zorgt u voor een structurele oplossing? Welke concrete stappen denkt u te kunnen zetten? Hebt u hierover al overleg gehad met het VLAM? Is er een samenwerking mogelijk? Overleg met uw collega's van Onderwijs en Welzijn vind ik net als mevrouw Heeren belangrijk. Is dat al gebeurd? Zo ja, wat zijn de resultaten? Zo nee, plant u een dergelijk overleg?

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister-president, ik kan de dames Heeren en Robeyns alleen maar bijtreden als het gaat over het stimuleren van gezonde voeding en het eten van fruit bij jongeren. Ik stel me wel de vraag of het plaatsen van fruitautomaten op scholen de aangewezen manier is om jongeren meer fruit te laten eten. Mevrouw Robeyns stelt dat de

automaten inspelen op de leefwereld van die jongeren. Op dit moment is het misschien cool, maar is het binnen enkele jaren nog hip?

De link tussen het voedsel dat je eet en het fruit dat aan de boom hangt moet zo kort mogelijk zijn. Als je dat via automaten verdeelt, is er een extra stap tussen. Het is voornamelijk belangrijk dat er een sensibilisering is.

Die automaten zijn echt niet goedkoop. Daarin investeren laat minder middelen om andere dingen te doen. Het lijkt me beter bij te dragen in de kostprijs van dat fruit, om het op regelmatige basis te kunnen verdelen. Het fruit in die automaten is toch iets duurder: een halve euro voor een appel. Dat is niet goedkoop. Daardoor ga je enkel een kloof genereren tussen de rijkere en de minder gegoeden. Mensen die het minder goed hebben, eten vaak minder fruit. Zo laat je die groep weer in de kou staan. Als de prijs zou verlagen, is dat wel minder van tel.

Het lijkt me interessanter om projecten als Tutti Frutti uit te breiden en het fruit meer continu ter beschikking te stellen, zodat er tijdens alle pauzes fruit is, in plaats van op één moment op één dag. Dat is inderdaad beperkt. Het zo veralgemenen vind ik een beter signaal.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ik zit op dezelfde golflengte als mevrouw Eerlingen. Het stimuleren van een gezonde voeding en van het eten van fruit moet een prioritaire taak zijn, maar ik vraag me af of het plaatsen van fruitautomaten een meerwaarde biedt en jongeren er echt toe aanzet om meer fruit te eten.

Men zegt dat de jongeren in hun eigen leefwereld zitten. Mijn zoontje van 10 heeft een Wii, Playstation, computer en laptop. Als de scholen telkens opnieuw moeten investeren om zich aan te passen aan de leefwereld van de jongere, zullen ze aparte lokalen moeten inrichten voor alle automaten. Bovendien wordt dat zeer duur.

Ik ken het project eigenlijk niet. Ik heb wat informatie opgezocht. De automaten kosten heel wat geld, waardoor de prijs van het fruit nogal hoog uitvalt. Trouwens, fruit uit een automaat zie ik niet helemaal zitten, het verliest een beetje van zijn waarde. Het idee om dit te laten financieren door het VLAM is ook niet ideaal. Ik vind dat het geld dat de Vlaamse overheid aan het VLAM toekent, beter en anders kan worden besteed.

De scholen hebben al verschillende initiatieven genomen om kinderen te stimuleren om fruit te eten. Het is een tendens in onze maatschappij om alle verantwoordelijkheid bij de overheid en bij de scholen te leggen. Misschien kan er een campagne worden gevoerd naar de ouders. Zij dragen mijns inziens nog het meest verantwoordelijkheid om hun kinderen zoiets bij te brengen. Mijn zoontje eet twee stukken fruit per dag. Het is in eerste instantie aan de ouders om kinderen gezond te leren eten.

Het klinkt wel leuk en sympathiek, maar het lijkt me te veel geld voor de mogelijke meerwaarde.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Voorzitter, minister, we moeten echt oog hebben voor de gezondheid van onze kinderen en voor het groeiende aantal diabetici onder onze jongeren. Wat volgens mij een grote rol speelt, is de gewoonte om te verbruiken. Een gewoonte leert men aan, net zoals roken of drugs nemen. Een kind dat van jongs af aan gewoon is om melk te drinken en fruit te eten, blijft dat meestal doen op latere leeftijd. Dat betekent dat ze gezonder zijn. Dat houdt bovendien een hoger verbruik in van de producten die meestal van onze lokale land- en tuinbouwers komen. Misschien leidt dat zelfs tot een grotere omzet, met meer winst als gevolg. Dat zou gunstig zijn voor onze landbouw.

Minister-president, ik lees en ik hoor dat de inspanningen vooral in middelbare scholen gebeuren. Hoe zit het in de lagere scholen? Bij de kleuters? Worden daar melk- en/of fruit-

automaten geplaatst? Hoe vroeger men eraan begint, hoe gemakkelijker men de smaak aankweekt en behoudt.

De heer Jos De Meyer: Collega's, minister, ik wil me ook aansluiten bij de vraagsteller. Het gaat hier uiteraard niet over een wereldprobleem en ik ben er me ook van bewust dat we hiermee de crisis en de problemen in de land- en tuinbouwsector niet zullen oplossen, maar anderzijds denk ik dat vaste gebruiken niet onbelangrijk zijn. Het is dus zinvol om het plaatsen van fruitautomaten en het eten van fruit in scholen aan te moedigen.

Ik vind ook dat wij, als wij frisdranken aanbieden, fruitsappen van bij ons zouden kunnen schenken. De commissie Landbouw heeft recentelijk de administratie Landbouw en het VLAM bezocht. We hebben daar ingevoerde frisdranken gekregen. Ik stelde me toen de vraag waarom het geen producten van bij ons konden zijn.

Tijdens de vorige legislatuur hebben we bij een bezoek aan een Limburgse minister gezien dat er een fruitautomaat stond. Ik vond dat heel sympathiek. Ik zou dit ook willen suggereren aan de minister voor Landbouw. Het hoeft daarom geen fruit uit Limburg te zijn. Er zijn nog regio's die fruit produceren. Ik laat de keuze over aan de minister-president.

Ik zeg het een beetje met de glimlach, maar tegelijkertijd wil ik zeggen dat symbolen en tradities niet onbelangrijk zijn. Kinderen op jonge leeftijd iets aanleren op een bijna speelse manier, is heel zinvol.

Of daarvoor een vergoeding moet komen, dat laat ik in het midden. Dat moet onderzocht worden. Er zijn gezondheidsspecialisten die daar meer verstand van hebben.

Mijnheer Sintobin, als ik het me goed herinner, was er enkele maanden geleden een resolutie van een bepaalde fractie die deze automaten ook nogal verdedigde.

De heer Stefaan Sintobin: Voorzitter, ik kan me niet herinneren dat wij gepleit hebben voor automaten. Wij hebben er wel voor gepleit dat het VLAM acties zou opzetten om eigen producten – ik zou zeggen 'Eigen fruit eerst, eigen voeding eerst' – te promoten. Maar dan moet u wel consequent zijn en op dit niveau, maar ook op lokaal niveau, uw fairtradepolitiek herzien. Van hoe verder het komt, hoe liever men het heeft. Maar nu gaat u hier pleiten voor het consumeren van eigen producten. Een beetje consequentie is wel aangewezen.

De heer Jos De Meyer: U ondersteunt mijn betoog, waarvoor dank.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, nu weet ik waarom een aantal collega's er zo goed uitzien. Dat komt omdat zij vroeger, lang geleden, melk hebben gedronken en fruit hebben gegeten tijdens hun schooltijd. Ze hebben die goede gewoonte behouden en drinken nog altijd melk, naast wat andere dranken, en eten nog altijd fruit.

Ik ga er ook van uit dat in het restaurant van het Vlaams Parlement er alleen maar fruit en drank van hier wordt geserveerd. Dat kan alleen maar navolging krijgen als het vanuit het Vlaams Parlement zo nadrukkelijk wordt gepromoot.

Ik heb voor jullie een overzicht van waar de andere Europese landen staan op het gebied van schoolfruit. Wij zijn meestal bescheiden, ook al komen wij van Antwerpen, maar het is wel zo dat als u die lijst bekijkt van wat de andere lidstaten hebben gedaan, wij heel ver staan. Nederland bijvoorbeeld staat nog nergens. Ook Duitsland heeft nog heel wat problemen. Er zijn acht Länder die eindelijk willen participeren, maar er was geen federale wetgeving. Ik geef u de lijst die uw fierheid een beetje kan stimuleren. Wij hebben een voortrekkersrol inzake schoolfruit op ons genomen. Ook Wallonië – maar dat is geen ander land – heeft ook nog niets gedaan. Ik zal jullie dat overzicht bezorgen.

Een fruitautomaat is een interessant initiatief dat op een aantal plaatsen is geconcretiseerd om de fruitconsumptie op school te verhogen. Het kan dus een mooie aanvulling zijn op de bestaande acties voor meer fruit op school: 'Tutti Frutti' en de vorig jaar door de Europese

Unie opgestarte ‘Schoolfruitactie’. Tutti Frutti is een actie die fruit op school aanmoedigt. De actie loopt reeds meer dan 5 jaar. Sinds vorig jaar is daar de Europees gesponsorde schoolfruitactie bij gekomen. Vlaanderen heeft ervoor geopteerd om de schoolfruitactie te enten op het reeds sterk ingeburgerde Tutti Frutti. De Europese subsidies worden aangewend voor acties in de basisscholen en kleuterscholen. Tutti Frutti heeft daarnaast ook een werking voor de secundaire scholen. Het is heel belangrijk om kinderen van jongs af aan goede gewoonten aan te leren en slechte gewoonten af te leren, al moet je dat laatste ook nog op latere leeftijd doen.

Belangrijk om te onderstrepen is dat er naast het aanbieden van fruit ook tal van begeleidende acties worden ondernomen om het belang van een gezonde en evenwichtige voeding te onderstrepen. Dat gaat uiteraard niet alleen over fruit.

Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om een stand van zaken mee te geven van de schoolfruitactie, de toestand van eind januari 2010. Op dit moment zijn er 1112 scholen erkend om deel te nemen aan de Europees gesponsorde actie. Voor een aantal scholen is de erkenningsprocedure nog niet volledig afgerond. Het aantal zal dus nog stijgen. Dat betekent dat inmiddels 232.525 leerlingen, of meer dan 35 percent van het potentieel, minstens 30 weken lang een stuk fruit krijgen op school, wat een succes te noemen is na amper een half jaar werking. Een erkende school krijgt 4 euro per leerling per jaar om fruit aan te kopen.

De schoolfruitactie wordt uitgevoerd door de beleidsdomeinen Landbouw en Visserij, en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, in nauw overleg met het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Verder wordt er samengewerkt met het Vlaams Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie, het Lokaal Gezondheidsoverleg (de LOGO’s) en de groenten- en fruitproducenten en -handelaars. De helft van de financiering komt vanuit Europa, de andere helft wordt verdeeld tussen de beleidsdomeinen Landbouw en Visserij, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de sector – de producenten en de handelaars, dus.

Vlaanderen heeft onlangs felicitaties ontvangen omdat we dat allemaal zo snel en zo deskundig hebben geïmplementeerd. Nederland, Frankrijk en Italië hebben bijvoorbeeld nog helemaal niets uitgewerkt, en Wallonië maakt zelfs geen gebruik van de regeling.

Fruitautomaten zitten voorlopig niet in de door Europa gefinancierde schoolfruitactie. Een fruitautomaat zou eventueel de leemte in het secundair onderwijs kunnen vullen, maar mag ook niet gezien worden als hét wondermiddel om leerlingen meer fruit te laten eten. Het is slechts één manier van aanbieden, en bovendien een vrij dure. We moeten er rekening mee houden dat zo’n automaat niet evident is qua kostprijs. Een aantal scholen die ermee begonnen zijn, vragen zich af of ze het wel kunnen volhouden. Het vraagt bovendien veel logistiek om de automaat regelmatig aan te vullen. Een ander nadeel is dat er weinig betrokkenheid van de leerlingen zelf is, terwijl dat niet onbelangrijk is om een effect op langere termijn, namelijk dat ze fruit blijven eten, te verkrijgen.

Binnen de administratie wordt op dit moment nagegaan hoe we ook de secundaire scholen kunnen motiveren tot een fruitproject. Aangezien Tutti Frutti al meer dan 5 jaar loopt, is er intussen al heel wat doorstroming van leerlingen naar het secundair onderwijs die het project al uit het basisonderwijs kennen. Een voortzetting van de actie, in aangepaste vorm, in het secundair onderwijs kan alleen maar voordelen hebben voor de fruitconsumptie op volwassen leeftijd. Daarom heb ik de opdracht gegeven om, binnen de stuurgroep die de schoolfruitactie begeleidt, na te gaan of alternatieve manieren om fruit aan leerlingen aan te bieden, zoals via automaten, in het lopende programma kunnen worden ingepast.

Het VLAM is betrokken bij de stuurgroep die de schoolfruitactie begeleidt en zal in dat kader mee bekijken wat mogelijk is met betrekking tot de fruitautomaten. Binnen de schoot van het VLAM wordt door de sector jaarlijks ongeveer 400.000 euro samengebracht voor de promotie van fruit in binnen- en buitenland. Daarnaast financiert de sector nog andere promotieacties via vrijwillige bijdragen buiten het VLAM om. Een belangrijk deel, namelijk

150.000 euro, wordt sinds vorig jaar geïnvesteerd in de schoolfruitactie. In vergelijking met de melkautomaten is het werken met fruit in automaten wel een stuk moeilijker, omdat fruit sneller bederft. De melkautomaten zijn gevuld met zuivel, water en fruitsappen. Lang houdbare producten dus, wat het allemaal een stuk gemakkelijker maakt qua bevoorrading en qua rendement. De schoolfruitactie wordt mee gefinancierd door de beleidsdomeinen Landbouw, Visserij en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de sector, in nauw overleg met het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

Daarnaast bestaan er op het terrein initiatieven waarbij organisaties vanuit de verschillende beleidsbevoegdheden samenwerken om scholen te ondersteunen bij het uitwerken van hun gezondheidsbeleid inzake gezonde voeding en beweging. Zo is er bijvoorbeeld het project 'Fitte School'. Dit project is een initiatief van drie partners: de Stichting Vlaamse Schoolsport (SVS), het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGeZ) en het Nutrition Information Center (NICE), de voedingsinformatiecel van het VLAM. De drie partners sloegen de handen in elkaar om het belang van beweging, sport en gezonde voeding samen aan te pakken op school, zowel in de basis- als de secundaire school. Ook dit moet op jonge leeftijd worden bijgebracht, mijnheer Callens. Ik heb begrepen dat dit parlement een fitnessruimte heeft die heel vaak zou worden bezocht.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Ik ben tevreden dat die resultaten er na amper een jaar tijd zijn. Het is dus een goede beslissing geweest. Ik hoop dan ook dat die investeringen de volgende jaren zowel vanuit Landbouw als vanuit Welzijn kunnen worden voortgezet.

Ik heb alle begrip voor de fruitautomaten. Ik heb niet gezegd dat dat het enige is. Ik vond het wel de moeite om dat te onderzoeken voor de scholen die dit willen inpassen.

Hier zijn twee bureauleden aanwezig. Samen met de heer De Meyer zal ik er over enkele weken voor zorgen dat de saptap van destijds ook in dit parlement te vinden zal zijn. Misschien kan ik de mensen dan ook meteen naar uw kabinet sturen. Het fruit wordt al gepromoot, het fruitsap nog niet.

Ik was niet aanwezig op het interessante werkbezoek aan het VLAM. Het is wel eigenaardig dat men onze eigen producten niet dadelijk aan de man brengt. Men moet het echter ook weten en erbij stilstaan. Het heeft wellicht te maken met wie ik ben en waar ik ben opgegroeid. Ik woon al 44 jaar tussen de boomgaarden in Zuid-Limburg. Mevrouw Robeyns, u maakte de link tussen de school en het fruit. Het kan echter niet de bedoeling zijn dat we morgen de scholen in de boomgaarden gaan zetten.

Het is een positief verhaal dat 1012 scholen participeren, ook vele scholen buiten mijn eigen provincie. Wanneer men meer beweging, sport en gezonde voeding kan combineren, dan kan dat van kinds af op school worden meegegeven. Dat gebeurde ook 40 jaar geleden al. De geschiedenis herhaalt zich soms, alleen gebeurt dat vandaag in een modernere vorm met melk- en fruitautomaten.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Het is inderdaad belangrijk dat men op jonge leeftijd goede gewoontes aanleert. In die zin komen de schoolfruitactie en Tutti Frutti daaraan tegemoet. De cijfers zijn indrukwekkend: meer dan 230.000 leerlingen in een half jaar tijd. Het is belangrijk dat die goede gewoontes worden voortgezet. Ook in het secundair onderwijs moeten we de consumptie van fruit blijven stimuleren. Of dat via die fruitautomaten moet gebeuren, laat ik in het midden. Het lijkt me wel een goede en zinvolle aanvulling. Mevrouw Heeren zal beamen dat in Zuid-Limburg regelmatig aardbeien in fruitautomaten worden verkocht. Dat is heel succesvol. Het is niet onmogelijk om verse producten via die automaten te verkopen. Het is misschien iets omslachtiger dan voor melk die langer houdbaar is, maar

het is zeker niet uitgesloten. We moeten verder gaan op deze weg. Ik zal dit dossier blijven opvolgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■